

LO DARRER PLANT

DE 'N CLARÍS

..... quedóle al suelo
miedo en el corazon, llanto en los ojos.

FRAY LUIS DE LEON.

JA ve 'l silenci arrebossat en l' ombra.
L' ona potent en los sorrals espira;
lo sol s' apaga al tramontar la serra:
de la roda del temps va á ser llansada
l' ánima meva, com ardent guspira
d' un sagrat encenser arrebatada.

Adéu per sempre, oh mare Catalunya!
davant las portas de la eterna vida
mos ulls plorosos s' han tornat enrera,
y l' últim bes no 'm vol eixir del llavi;
y es que tens en lo pit sagnant ferida,
l' oyt en lo front, y entre las mans lo glavi.

¡La mort qué trista rosegat pe 'l dubte!
En brassos de sos pobles descubria
Moisés, al lluny, la terra esperansada
y finava content; y á mí 'm volteja
turba de gent sens capithost ni guia,
y l' horisont qu' es ombra llampegueja!

Un temps va ser que uns brassos tremolosos
als teus unintse, 't va sentir vensuda
sols per l' amor qui no 't vencé en la guerra;
y al transcórrer los anys sobre aquells llassos,
avuy despertas bramulant retuda,
ab la serp de Laocon entre tos brassos.

Confonemnos, va dir: tálam de gloria
será 'l cel del mitj jorn; dalt de la serra
del Pirene assentats, veurán los pobles
que 'ns encensan Valencias y Granadas,
y que 'ns portan tributs de l' ample terra
sobre dos mars las galopants onadas.

Y en aquells jorns de mágica ventura
nostres llavis serrats, d' aspre llenguatge,
y aquells que amollan los accents dolcíssims
se besaren cent cops, y falaguera
l' aura se 'n duya del abet selvatje
cántichs d' amor á la gentil palmera.

Y enllá en lo cel, entre la fosca bruna,
se va sentir com los pitrals cruixian
de 'n Ferran y de 'n Jaume á l' abraçada;
lo mon antich en lo fossar somreya,
y per dalt de las onas que s' obrian
guaytar sorprés á un altre mon se veyá.

Tot es finit: tombaren las espigas
que 'ls dos camps feyan an, ab la ventada,
y eternas fitas entre los blats descollan;
flayrant cadavres ja las aus glateixen,
que un somni trist la germanó es estada
y una es foch y altre es neu que 's destruheixen.

Poble gegant, Deu t' ha donat la forsa
per confondre l' orgull; avant sens treva
que mes lluny es lo cel, y 'l just l' atansa:
si sol te deixo en l' amargor d' est dia,
sobre ton front veurás l' ánima meva,
com núvol del desert, fente de guia.

La constancia es de lley en ta nissaga;
que 'l pensament y 'l cor de cada home
sian altars de sacra independencia:
que vora 'l sol un dia s' ajuntaren
l' aygla del Pirineu y la de Roma,
y baixant á la terra, t' engendraren.

Lliure has de ser; la llibertat t' es mare:
tens per castells montanyas alterosas
y un riu y un mar que 't guardan las fronteras;
transporta al mar tas selvas gegantinas,
y la sang de tas venas generosas
infi del riu las ayguas crestallinas.

No en va aixamplant de cap á cap tos brassos,
l' ardit moresch llensares á mitj dia
y 'l tártar esglayós á sas neveras;
no 'n va ha caygut sobre ta fás colrada,
cendra que fou Lécónidas un dia
y al passar va remoure ta petjada.

Mes ay, que al lluny en la blavenca volta
l' esguart de Deu amenassant fulgural
y es que tos fills al rompre l' esclavatje
com rius inflats han corregut sens treva,
y es roja en sang ta noble vestidura,
y aquesta sang, oh Pátria, no es la teva!

Insensata has estat sens fruyt ni gloria;
 que ab peus de nin en l' ombra t' esbravavas
 del ídol prepotent rival dels núvols!...
 gents indefensas á tas mans morian!
 be 'l flagell de ta esquena trossejaves,
 mes no 'l bras ni la pensa que 'l movian.

Qui sap si Deu per cástich de ta empresa
 negante avuy las llibertats antigas,
 te clou per sempre d' eix eden las portas;
 y permet que 'n ta soca soberana
 s' entrellassin las euras enemigas
 de ta fértil sahor trayent l' ufana.

Sento las passas de la mort que 'm volta,
 y 'l seu alé glassat sobre ma cara:
 en l' hora aquesta, mundanals rancunias,
 com vol de corps al clarejar lo dia,
 de mí s' allunyen; que 'l Senyor m' es pare,
 y 'ls grillons besaré si Ell los envia.

Pátria, tu deus lluytar, mes com lluytaren
 las tribus d' Israel; si la victoria
 Deu te l' aparta, al menys que las centurias
 te vejan per l' amor empresonada,
 y altre volta se sente allá en la gloria
 de 'n Ferran y de 'n Jaume l' abressada.

Tots los grillons no matan ni envileixen:
 ¡que son marges al riu si al mar camina!
 Travalla fins que á ta mestressa 'ls pobles
 li digan: *t' es germana*, per honrarla;
 pensa en Jesús, que de la creu mesquina,
 va fer lloch esplendent al abressarla.

Y 'ls últims mots escoltam, Catalunya:
tu has estat y serás: ni en mort ni en vida
vincla son tronch lo roure centenari.
Quan va á pondrers lo sol, sa llum incerta
ab l' últim raig deixa una gent dormida,
y 'l raig meteix á un' altre gent desperta!

